

Įmonės bankrotas ir darbuotojų teisės: perduodant turtą per *pre-pack* procedūrą perėmėjas turi teisę nukrypti nuo darbuotojų teisių apsaugos, jeigu šią procedūrą reglamentuoja įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų nuostatos

Grupę *Heiploeg* (toliau – buvusi *Heiploeg*) sudarė kelios bendrovės, kurios užsiėmė didmenine žuvų ir jūrų gėrybių prekyba. 2011 ir 2012 m. buvusi *Heiploeg* sukaupė didelių finansinių nuostolių, o 2013 m. keturioms jos bendrovėms buvo skirta 27 mln. EUR bauda už dalyvavimą kartelyje. Kadangi joks bankas nesutiko finansuoti šios baudos, buvo pradėta *pre-pack* procedūra.

Pagal Nyderlandų teisę *pre-pack* procedūra yra teismuose susiformavusi praktika, kurios tikslas – per bankroto procedūrą sudaryti sąlygas tokią veiklą tęsiančios įmonės (*going concern*) likvidavimui, kad būtų kuo labiau patenkinti kreditorių interesai ir išlaikoma kuo daugiau darbo vietų. Per šią procedūrą organizuojamus visos įmonės ar jos dalies pardavimo sandorius rengia „prižiūrintis administratorius“, kurio užduotis nustato jį paskyręs kompetentingas teismas; be to, jos nustatomos nurodymuose, kuriuos pateikia tas teismas arba šiuo tikslu to paties teismo paskirtas ir jo kontroliuojamas „prižiūrintis teisėjas“. Vėlesnėje nemokumo procedūroje šis teismas kontroliuoja, ar šie asmenys laikėsi visų jiems pateiktų nurodymų, o jeigu nesilaikė – bankroto bylos iškėlimo metu bankroto administratoriumi ir bankroto teisėju skiria kitus asmenis.

Šiomis aplinkybėmis 2014 m. sausio mėn. kompetentingas teismas buvusios *Heiploeg* prašymu paskyrė du „prižiūrinčius administratorius“ ir vieną „prižiūrintį teisėją“. Tą patį mėnesį buvo paskelbtas buvusios *Heiploeg* bankrotas ir tie patys asmenys buvo paskirti atitinkamai bankroto administratoriais ir bankroto teisėjais.

Dvi Nyderlandų bendrovės (toliau – naujoji *Heiploeg*), 2014 m. sausio 21 d. įtrauktos į įmonių registrą, pagal susitarimą dėl turto perleidimo perėmė didžiąją dalį buvusios *Heiploeg* komercinės veiklos. Pagal šį susitarimą naujoji *Heiploeg* perėmė maždaug dviejų trečdalių buvusios *Heiploeg* darbuotojų darbo sutartis, kad jie dirbtų tą patį darbą, tačiau mažiau palankiomis sąlygomis.

Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) (Nyderlandų profesinių sąjungų judėjimo federacija) apeliacine tvarka apskundė sprendimą, kuriuo buvo paskelbtas buvusios *Heiploeg* bankrotas. Apeliacinis skundas buvo atmestas motyvuojant tuo, kad bankrotas tapo neišvengiamas, todėl nagrinėjamu atveju perduodant įmones taikytina darbuotojų teisių apsaugos išimtis. Todėl naujoji *Heiploeg* nesaistoma iki perdavimo taikytų darbo ir įdarbinimo sąlygų.

Remiantis Direktyva 2001/23¹, kuria siekiama apsaugoti darbuotojus visų pirma užtikrinant jų teisių apsaugą įmonės perdavimo atveju, turi būti įvykdytos trys sąlygos, kad ši išimtis būtų taikoma: perdavėjui turi būti taikoma bankroto arba kita panaši nemokumo procedūra, ši procedūra turi būti pradėta ketinant likviduoti perdavėjo turtą ir ją turi kontroliuoti kompetentinga viešosios valdžios institucija (arba tokios institucijos įgaliotas praktikuojantis nemokumo specialistas).

¹ 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, 2001, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 98), 5 straipsnio 1 dalis.

FNV pateikė kasacinį skundą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas), teigdama priešingai – kad ši išimtis *pre-pack* procedūros atveju netaikytina, todėl turėtų būti išlaikytos perimtų darbuotojų darbo sąlygos.

Gavęs to teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad perdavimo, parengto vykdamas tokią kaip aptariamą *pre-pack* procedūrą, atveju – jeigu šią procedūrą reglamentuoja įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų nuostatos – perėmėjas iš principo turi teisę nukrypti nuo darbuotojų teisių apsaugos².

Teisingumo Teismo vertinimas

Viena vertus, dėl sąlygos, susijusios su bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros pradėjimu ketinant likviduoti perdavėjo turtą³, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju perdavėjo nemokumas, kuris buvo paskelbtas, buvo neišvengiamas ir tiek bankroto procedūra, tiek prieš ją vykusia *pre-pack* procedūra buvo siekiama jo turto likvidavimo. Be to, įmonės perdavimas įvyko per šią bankroto procedūrą.

Darbuotojų teisių apsaugos išimtimi siekiama išvengti rimto pavojaus, kad pablogės perleistos įmonės vertė arba darbuotojų gyvenimo ir darbo sąlygos, o *pre-pack* procedūros, po kurios vyksta bankroto procedūra, tikslas – pasiekti, kad visi kreditoriai atgautų kuo daugiau skolų, ir išlaikyti kuo daugiau darbo vietų. Teisingumo Teismas pridūrė, kad rėmimosi *pre-pack* procedūra, siekiant likviduoti bendrovę, tikslas – padidinti šansus patenkinti kreditorių reikalavimus. Todėl gali būti laikoma, kad *pre-pack* ir bankroto procedūromis, vertinamomis kartu, siekiama likviduoti įmonę, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/23 5 straipsnio 1 dalį, jeigu tam, kad būtų laikomasi teisinio saugumo reikalavimo, *pre-pack* procedūrą reglamentuoja įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų nuostatos.

Kita vertus, Teisingumo Teismas konstatavo, kad pagrindinėje byloje aptariama *pre-pack* procedūra gali būti laikoma įvykusia kontroliuojant kompetentingai viešosios valdžios institucijai, kaip to reikalaujama pagal Direktyvos 2011/23 5 straipsnį, jeigu minėtą procedūrą reglamentuoja įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų nuostatos. „Prižiūrintį administratorių“ ir „prižiūrintį teisėją“ skiria už *pre-pack* procedūrą atsakingas teismas, kuris apibrėžia jų funkcijas ir vėliau, pradėdamas bankroto procedūrą, atlieka jų vykdymo kontrolę ir sprendžia, ar paskirti šiuos asmenis bankroto administratoriumi ir bankroto teisėju.

Be to, per *pre-pack* procedūrą parengtas perdavimas atliekamas tik pradėjus bankroto procedūrą, o administratorius ir teisėjas gali atsisakyti atlikti šį perdavimą, jeigu mano, kad tai prieštarauja perdavėjo kreditorių interesams. „Prižiūrintis administratorius“ ne tik turi bankroto ataskaitoje atsiskaityti už parengiamojo etapo administravimą, bet ir gali būti patrauktas atsakomybėn tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir bankroto administratorius.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

² Tai yra Direktyvos 2011/23 3 ir 4 straipsniuose numatytos teisės. Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą susijusi su teisių ir pareigų, kylančių iš darbo sutarčių ar darbo santykių, kurie sieja perdavėją su perėmėju, perdavimu, o 4 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje draudžiama atleisti darbuotojus iš darbo vieninteliu – perdavimu – pagrindu.

³ Šiuo klausimu Teisingumo Teismas atskiria aptariamą *pre-pack* procedūrą nuo procedūros byloje, kurioje buvo priimtas 2017 m. birželio 22 d. Sprendimas *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.*, [C-126/16](#) (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. [70/17](#)), nurodydamas, kad pastarąją procedūrą nesiekia likviduoti atitinkamos įmonės.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005